

SIDOSRYHMÄN KOKOUS – CAP27 TYÖ, TULOKSET

MAASEUDUN YRITTÄJYYTEEN VAIKUTTAVISTA

MUUTOSVOIMISTA JA TOIMINTASUUNNITELMIA

11.11.2020

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement no. 818496. This document reflects only the author's view and the Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

Ohjelma

- Ajankohtaista PoliRuralissa
- ”Miten Hämeen maaseudun vetovoimaa ja yrittäjyyttä voidaan edistää?” YAMK- opiskelijoiden toimenpidesuunnitelmat vuoteen 2040.
- Yhteenveto tärkeimmistä muutosvoimista joita tunnistettiin sidosryhmän työpajatyöskentelyssä ja YAMK- opintojaksolla.

Komission valmisteleamat 9 tavoitetta CAP-uudistukselle

VARmistetaan
OIKEUDENMUKAINEN
TULOTASO

PARANNetaan
KILPAILUKYKYÄ

MUUTetaan
ELINTARVIKKEETJUN
VOIMASUhteITA

ILMASTONMUUTOSTA
KOSKEVAT TOIMET

YMPÄRISTÖNSUOJELU

SÄILYTETÄÄN
MAISEMAT JA
BIODIVERSITEETTI

TUETAAN
SUKUPOLVENVAIHDOSTA

ELINVOIMAISET
MAASEUTUALUEET

SUOJATAAN
ELINTARVIKKEIDEN JA
TERVEYDEN LAATUA

Kansalliset CAP-tavoitteet maaseudun kehittämisessä

Enemmän koettua hyvinvointia ja kilpailukykyisempää elinkeinotoimintaa

Moni-
puolinen
kehittäminen

Parempi
kilpailukyky

Uudistuva ja
moni-
puolinen
elinkeino-
toiminta

Parempi
saavutettavuus
nopeilla ja
varmoilla
laajakaista-
yhteyksillä.

Monipuolisia
palveluita.
Laajaa
yhteistyötä.
Älykkäitä
kyliä.

Vahvaa
yhteisö-
lähtöistä
paikallista
kehittämistä.

PoliRuralin tavoitteen kytkeytyminen CAP27-valmisteluun

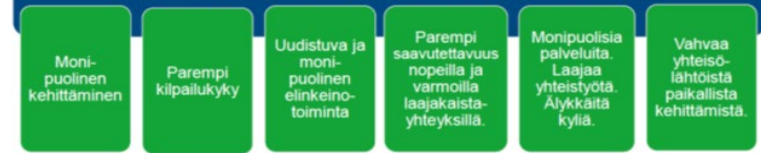
Komission valmistelemaa 9 tavoitetta CAP-uudistukselle

POLIRURAL -hankkeella lisätään Kanta- ja Päijät-Hämeen maaseudun vetovoimaa edistämällä politiikkatoimia, jotka lisäävät kiertotalouden ja hyvinvoinnin uus- ja kasvuyrittäjyyttä.

Kansalliset CAP-tavoitteet maaseudun kehittämisessä

Enemmän koettua hyvinvointia ja kilpailukykyisempää elinkeinotoimintaa

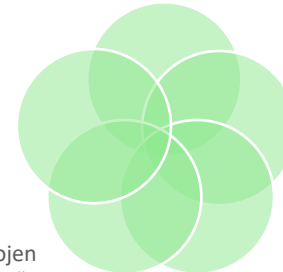
HÄMEEN CAP-TEEMAT

Asuminen maaseudulla

Ruokasektori

Luonnonvarojen kestävä käyttö

Maaseudun palvelusektori

YAMK-opiskelijoiden osallistaminen PoliRuraliin

- HAMK / ylempi AMK –koulutus / Biotalous liiketoiminnan kehittäminen
- Työelämän murros ja tulevaisuuden ennakointi
 - 2020 -ryhmä: 35 opiskelijaa: hortonomeja, agrologeja, metsätal.ins., bio- ja elint.ins., ym.
 - Ryhmätehtävä (kehityksen ennakointi Hämeessä vuoteen 2040)
 - Kestävä ruokajärjestelmä
 - Kanta-Häme
 - Päijät-Häme
 - Monipaikkaisuus Hämeessä
 - Kiertotalouden yrittäjäyys Hämeessä
 - Luontolähtöiset hyvinvointipalvelut Hämeessä
 - Muutosvoimat ja toimenpidesuunnitelma vuoteen 2040

YAMK –tulokset

Kestävä ruokajärjestelmä

- Miten Hämeen maaseudun yrittäjyyttä ja vetovoimaan voidaan edistää?
 - “Kestävässä ruokajärjestelmässä tuotettu ruoka edistää terveyttä ja sen tuotanto ja kulutus tapahtuvat luonnonvaroja säästäen sekä niitä optimaalisesti käyttäen ja kierrättäen. Tämä edistää kiertotaloutta sekä luo lisäarvoa ja kannattavuutta koko ruokajärjestelmään” -Sitra
- Yleiset muutosvoimat Kanta-Hämeen muutosvoimienkin taustalla:
 - Globaali talous
 - Digitalisaatio, teknologiaosaaminen
 - Kaupungistuminen, ikääntyminen
 - Ilmastonmuutos, luonnonvarojen riittävyys ja kestävä käyttö
 - Työelämän muutos
- Kanta-Hämeen muutosvoimat
 - Väestön kehitys negatiivinen (-)
 - Ikääntyvyys (asukkaat ja yrittäjät) (- -)
 - BKT laskussa jo pitkään (-)
 - Paluumuutto kasvukeskuksista (erit. ikääntyneet) (+)
 - Puutarhan hoito ekologisuus huomioiden (+)
 - Lähirooka, ruokaringit (+)
 - Covid-19: **kannattavuus ja riskienhallinta** (-)
 - Nuorten yrittäjien rekrytointi ja **kouluttaminen** (+)
 - Biotalous ja **ympäristöosaamisen kehittäminen** (+)
 - **Arvomuutokset** ruokaa ja ympäristön monimuotoisuutta sekä hiilensidontaa kohtaan (+)

Kanta-Häme

1) Toimenpiteet

- Muuntokoulutus ja koulutuksen kohdentaminen
- Asennekoulutus
- Yhteistyön lisääminen
- PK-yritysten markkinoinnin ja viestinnän edistäminen
- Maatalous- ja yritystukien kohdistaminen

2) Kriittiset kohdat

- Muutosvastarinta ja muutokseen liittyvät reaktiot (pos/neg)

3) Menetelmät tai välineet

- Teknologian kehittäminen, tutkiminen ja hyödyntäminen
- Yrittäjälähtöinen koulutus
- Monialaisuus ja sen hyödyntäminen

4) Resurssit

- Talous - Hanke- ja investointirahoitukset - Neuvonta

5) Millaisia riskejä tunnistetaan?

- Rahoituksen kohdistukset ja riittävyys - Byrokratian raskaus

Päijät-Häme

1) Elintarvikeverkoston vahvistaminen

2) Luomun ja lähiruoan lisääminen alkutuotannossa

3) Ruokapalveluiden kehittäminen

Työelämän muutokset 2040 saakka

- Monipaikkaisuus
- Yksilön ja yhteiskunnan välinen suhde
- Digitalisaatio

Tulevaisuuden työn määritelmät

- Johtajuus
- Vuorovaikutussuhteet
- Vaihtoehtojen kohtaaminen

Hämeen kuntien tulee yhdessä:

- 1) Markkinoida maakuntaa monipaikkaisuuden näkökulmasta
- 2) Rakentaa omien arvojensa pohjalta tuote
 - jossa muualla asuvat voivat helposti käyttää aluetta toisena asuin-/työpaikkanaan
- 3) **Kehittää alueen rakenteita monipaikkaisuutta suosivaksi**
- 4) Kehittää alueellista yritystoimintaa (hintataso, lähiruoka, kaupalliset palvelut, terveyspalvelut, kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut)
- 5) Toimenpiteet: kaavoitus, infra, sähkö- ja robottiautot, liikenteen sujuvuus aluekeskusten välillä, etätyön tietoliikenne eli laajakaista

Kiertotalous voisi lisätä työpaikkoja Suomessa
75 000:lla vuoteen 2030 mennessä (Rooman klubi)

- Kunnat ja kaupungit keskiössä
- Terästeollisuus
 - Vähäpäästöinen teräs on kilpailukykyistä
- Metsäteollisuus
 - Työllisyys, Jalostusarvon nosto
- Jätteiden käsittely
 - Toisen roska on toisen aarre
- Maatalous
 - Negatiivisten ympäristövaikutusten minimointi

Toimenpidesuunnitelma:

- 1) Hylätyt talot, autiot pihat
- 1) Ekokylät - fossiiliton ja kestävä elämäntapa
- 1) Kiertotalouden ja Hämeen seudun vetovoiman kasvattaminen
- 1) Sertifioinneilla todennettava yritysten kiertotalouden taso
- 1) Kaavoitus avuksi liiketoiminnan aloittamisen helpottamiseen

Muutosvoimien taustalla olevat megatrendit:

- 1) Kiihtyvä ekokatastrofi
 - Näkyy Ilmastonmuutoksena, megatrendiä edistää Digitalisaatio ja se korostaa Ympäristöarvoja.
- 2) Väestörakenteen muutos
 - Näkyy Muuttoliikkeenä, Palvelujen ja matkailun kasvuna, tuo mukanaan Maaseudun työllistämismahdollisuudet ja korostaa Kestävästi kehittyvää maaseutua, Esteettömyyttä ja liikkuvuutta.
- 3) Kaupungistuminen
 - Näkyy samoina muutostekijöinä, kuin Väestörakenteen muutoksin. Vastavoimana voidaan ennakoida Etätyn kasvu ja sen tuomat mahdollisuudet.
- 4) Teknologian sulautuminen kaikkeen
 - Näkyy Digitalisaationa ja Etätynä. Tuo mahdollisuuksia Esteettömyyden ja liikkuvuuden kehittymiseen.
- 5) Talousjärjestelmän muospaineet
 - Näkyy muuttoliikkeenä, Maaseudun työllistämismahdollisuuksina, Palvelujen ja matkailun kasvuna, sekä Kestävästi kehittyvän maaseudun, Yrittäjyyden ja uuden liiketoiminnan kehittämisen ja Maaseudun talouksien monipuolistamisen muodossa. Digitalisaatio edistää tämän megatrendin vaikutuksia.

Kaikkien mainittujen megatrendien ennakoimme lisäävän tulevaisuudessa kiinnostusta henkilökohtaiseen terveyteen, itsehoitoon ja hyvinvointiin

Luontolähtöiset palvelut:

- 1) Majoitus- ja matkailuelämyksiä tarjoavat maaseutumatkailuyritykset
- 2) Virkistys- ja hyvinvointipalvelujen harjoittajat
- 3) Green Care –palvelujen tarjoajat

Nykytila Kanta- ja Päijät-Hämeessä (kpl/kpl)

Luonto- ja virkistyskohteet (60/24)

Majoitus- ja matkailuelämysten tarjoajat (9/8)

Green Care –palvelujen tuottajat (12/7)

Toimenpideohjelma:

Toimenpiteet

- Markkinointiosuamisen kehittäminen maaseutuyrittäjiä kouluttamalla. Markkinoinnin ulkoistaminen ammattilaisille.
- Infra kuntoon ja maaseutu saavutettavaksi: tiestö, sähköverkko (on jo pitkälti), valokuitu joka konttoriin, joukkoliikenteen uudet ratkaisut.
- Maisemanhoito, kulttuurimaiseman säilyttäminen, tilojen autoituminen estettävä ja siisteys. Kierrätys ja ympäristövastuullisuus kuntoon näkyväksi.

Muutosvoimat koonti: Kiertotalouteen ja hyvinvointiin (mm. matkailu, elämykset, green care) liittyvä yrittäjyys Hämeen maaseudulla (sidosryhmä+YAMK-opiskelijoiden tulokset)

STEEPV	PoliRural sidosryhmä	K-H ruokasektori	P-H ruokasektori	Kiertotalous	Luontolähtöiset palvelut	Monipaikkaisuus
Sosiaaliset	Maaseudun vinoutunut ikäjakauma - väestön vanheneminen	Ikääntyminen, myös yrittäjien keskuudessa	Väestörakenne, ikääntyminen, työllisten vähentyminen	Väestön kehitys	Muuttoliike, maalta pois	Maahanmuutto
	Maaseutuyhteiskunta 5.0 (Älykäs Maaseutu)	Nuorten yrittäjien rekrytointi ja koulutus	Kaupungistuminen, palveluiden väheneminen	Koulutustarjonnan uudenlainen lähestymiskumma ja tarjonta	Maaseudun työllistämismahdollisuudet, palvelujen ja matkailun kasvu	Koulutus
	Tarve kestävään elämäntapaan (ilmastonmuutos, ympäristö)	Kiinnostus puutarhanhoitoon, lähiruokaan			Kestävästi kehittyvä maaseutu	Sukupolvelämäntapa Kulutustapa
	Yhteisöllisyyden tarpeen lisääntyminen	Yrittäjien verkostoituminen (resurssit, hyödyt)	Maaseudun eriarvoistuminen, verkostojen merkitys	Kulttuurisesti positiivinen ilmapiiri, alueelliset yritysverkostot		Yhteisöllisyys
		Työn murros	Työelämän muutos, osa-aikaviljely			

Muutosvoimat koonti: Kiertotalouteen ja hyvinvointiin (mm. matkailu, elämykset, green care) liittyvä yrittäjyys Hämeen maaseudulla (sidosryhmä+YAMK-opiskelijoiden tulokset)

STEEPV	PoliRural sidosryhmä	K-H ruokasektori	P-H ruokasektori	Kiertotalous	Luontolähtöiset palvelut	Monipaikkaisuus
Teknologiset	Laajakaistan saatavuus edellytys digitaaliselle muutokselle				Etätyö, digitaalinen muutos	Kuituverkko
	Digitaalinen muutos etenee väistämättömästi, haaste on sen hyödyntäminen oikealla tavalla maaseudun kehittämiseen ja yritystoiminnan edistämiseen	Bioteknologia (datateknologia), logistiikka, tuotekehitys	Digitalisaatio, tekoäly, alustatalous, robotisaatio, automatisaatio, verkkokauppa	ICT. Materiaalit. Biopolttoaineet ja teknologia		Yritysten ja palveluiden tarpeet ja toiminta

Muutosvoimat koonti: Kiertotalouteen ja hyvinvointiin (mm. matkailu, elämykset, green care) liittyvä yrittäjyys Hämeen maaseudulla (sidosryhmä+YAMK-opiskelijoiden tulokset)

STEEPV	PoliRural sidosryhmä	K-H ruokasektori	P-H ruokasektori	Kiertotalous	Luontolähtöiset palvelut	Monipaikkaisuus
Taloudelliset	Yrittäjyys ja uuden liiketoiminnan kehittäminen	Yritysverotus, kannattavuus, globaali talous ja sen vaihtelu, vientimarkkinat	Markkinat	Yritysten sivuvirroista kannattavaa liiketoimintaa, tutkimus- ja kehitystukien nostaminen, vähäpäästäiset tuotantotavat kilpailutekijöinä	Työllistymismahdollisuudet, yrittäjyys ja uuden liiketoiminnan kehittäminen	Kestävän kehityksen ratkaisut
	Maaseudun taloudellisen toiminnan monipuolistuminen, digitaalinen maatalous		Maaseudun muuttotappio, maaseudun tuet, lähimatkailu tuotantotavaksi	Maatalouden investointituet uusiutuvan energian investoimiseen maataloilla	Maaseudun talouksien monipuolistaminen	Digitaaliset palvelut
	Julkiset sijoitukset (esim. infraan ja tietoliikenneyhteyksiin) Saavutettavuus ja liikkuvuus			Kestävän kehityksen verouudistus	Esteettömyys ja liikkuvuus	Julkiset investoinnit – Infrastruktuurin muutokset

Muutosvoimat koonti: Kiertotalouteen ja hyvinvointiin (mm. matkailu, elämykset, green care) liittyvä yrittäjyys Hämeen maaseudulla (sidosryhmä+YAMK-opiskelijoiden tulokset)

STEEPV	PoliRural sidosryhmä	K-H ruokasektori	P-H ruokasektori	Kiertotalous	Luontolähtöiset palvelut	Monipaikkaisuus
Ekologiset	Ilmastonmuutos (tähän liittyy monia mm. poikkeuksellisista sääoloista johtuvat satomenetykset, helleaallot, veden niukkuus)	Monimuotoisuus (sen lisääminen), vesistöt (niiden suojeleminen), ilmastonmuutos	Ilmastonmuutos, kasvihuonekaasujen vähentäminen, biodiversiteetti, maaperän köyhtyminen, taudit	Negatiivisten ympäristövaikutusten minimointi, kestävä kehitys ja ympäristönsuojelu	Ilmastonmuutos	Ilmastonmuutos ja luonnonvarojen käyttö
	Keikahduspisteet (harvinaisen ilmiön nopea leviäminen, jolla peruuttamattomat muutokset)					
		Sivujakeet (jatkojalostus)	Kasvien jalostus kestävämmäksi, luomutuotanto	Sivujakeet hyötykäyttöön ja kannattavaksi liiketoiminnaksi, pakkausmateriaalien kehitys		hiilijalanjälki, puhdas vesi

Muutosvoimat koonti: Kiertotalouteen ja hyvinvointiin (mm. matkailu, elämykset, green care) liittyvä yrittäjyys Hämeen maaseudulla (sidosryhmä+YAMK-opiskelijoiden tulokset)

STEEPV	PoliRural sidosryhmä	K-H ruokasektori	P-H ruokasektori	Kiertotalous	Luontoperusteiset palvelut	Monipaikkaisuus
Poliittiset	Aluepolitiikka mm. Maaseutupolitiikka ja maakuntaohjelmat	Alue -ja tukipolitiikka	Aluepolitiikka	Kiertotalous Suomen talouden perustana, maakuntien ja kuntien sitoutuminen resurssiviisauteen, tiekartat	Aluepolitiikka	Julkinen talous, rahoitus; Yrittäjyyden tukeminen
		EU, lainsäädäntö	EU, lainsäädäntö	EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelma 2020	EU CAP, teollisuus- ja yrityspolitiikka	
		Kaupungistuminen				Koulutuksen säilyttäminen maakunnissa

Muutosvoimat koonti: **Kiertotalouteen ja hyvinvointiin (mm. matkailu, elämykset, green care) liittyvä yrittäjyys Hämeen maaseudulla**
(sidosryhmä+YAMK-opiskelijoiden tulokset)

STEEPV	PoliRural sidosryhmä	K-H ruokasektori	P-H ruokasektori	Kiertotalous	Luontoperust eiset palvelut	Monipaikkais uus
Arvot	Huoli planeetasta, ympäristöstä ja ilmastosta	Arvomuutos (kuluttaja), lähiruoka	Ruuan alkuperä ym. ostokriteerinä, yksilölliset ruokavaliot, lihajäljitelmät	Kasviproteiinin käyttö, kulutuksen eettisyys	Ympäristöarvot, kiinnostus henkilökohtaiseen terveyteen, itsehoitoon ja hyvinvointiin	Aktivismi, yhteisöllisyys
	Glokalisaatio (prosessi, jossa globaalit ongelmat linkittyvät, tulevat osaksi paikallista elämää ja arkea)	Eläinten ja maaperän hyvinvointi		Yritysvastuut - uudet markkinat pehmeille arvoille	Covid 19:n vaikutus yhteiskuntaan ja sen arvoihin	Kaupungistuminen – asumismuodot

Koonti tärkeimmistä maaseudun muutosvoimista, (sidosryhmä+YAMK-opiskelijoiden tulokset)

STEEPV					
Sosiaaliset	Maaseudun vinoutunut ikäjakauma - väestön vanheneminen	Koulutustarjonnan uudenlainen lähestymiskulma ja tarjonta	Yrittäjien verkostoituminen (resurssit, hyödyt)	Tarve kestävään elämäntapaan (ilmastonmuutos, ympäristö)	Työn murros
Teknologiset	Laajakaistan saatavuus edellytys digitaaliselle muutokselle	Digitaalinen muutos			
Taloudelliset	Yrittäjyys ja uuden liiketoiminnan kehittäminen	Maaseudun taloudellisen toiminnan monipuolistuminen, digitaalinen maatalous	Julkiset sijoitukset (esim. infraan ja tietoliikenneyhteyksiin) Saavutettavuus ja liikkuvuus		
Ekologiset	Ilmastonmuutos, kasvihuonekaasujen vähentäminen, biodiversiteetti, maaperän köyhtyminen, taudit	Keikahduspisteet	Sivujakeet hyötykäyttöön ja kannattavaksi liiketoiminnaksi		
Poliittiset	Aluepolitiikka mm. Maaseutupolitiikka ja maakuntaohjelmat	EU, lainsäädäntö			
Arvot	Huoli planeetasta, ympäristöstä ja ilmastosta	Glokalisaatio			

The logo features a green circular emblem containing three stylized leaves of varying sizes, arranged in a fan-like pattern. To the right of this emblem, the word "POLIRURAL" is written in a bold, green, sans-serif typeface.

POLIRURAL

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement no. 818496. This document reflects only the author's view and the Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.